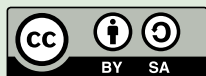

Riscos en carpinterías de madeira

NON TE CORTES

CONSELLERÍA DE EMPREGO E IGUALDADE
INSTITUTO DE SEGURIDADE E SAÚDE LABORAL DE GALICIA (ISSGA)
EDICIÓN
Instituto de Seguridade e Saúde Laboral de Galicia (ISSGA)
DESEÑO E MAQUETACIÓN
www.block32.es
Depósito Legal: C 1780-2022

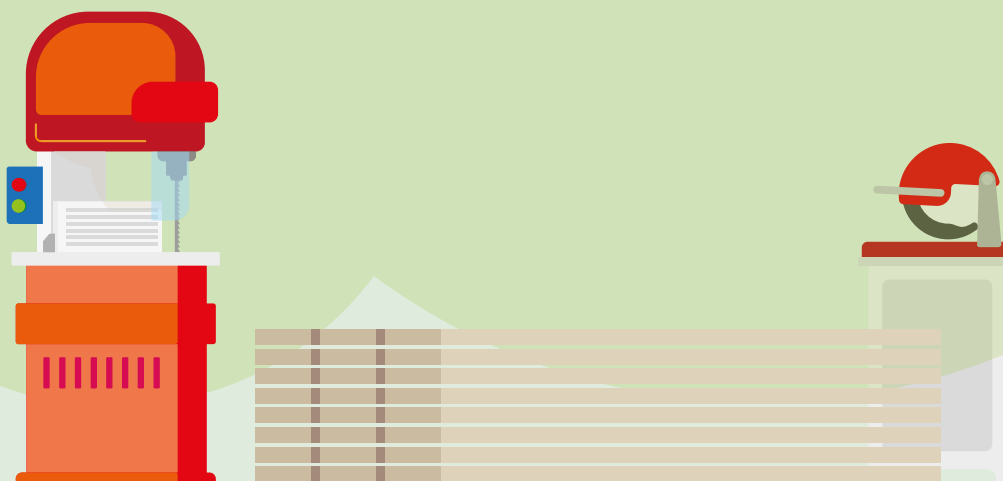
Esta obra está dispoñible para a súa consulta no enlace seguinte:
<http://issga/portal/contido/documentacion/publicacions/>

Esta obra distribúese cunha licenza CC-Atribución-CompartirIguale 4.0 España de Creative commons. Para ver unha copia da licenza, visite:
http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.es_ES

NON TE CORTES

Riscos en carpinterías de madeira

Índice	Páxinas
0. Riscos en carpinterías de madeira	7
1. Organizar, planificar e adoptar medidas preventivas	8
2. Máquinas e equipos	10
2.1 Tupí	11
2.2. Cepilladora ou labra	12
2.3. Máquina múltiple ou centro de mecanización	13
2.4 Serra de cinta	14
2.5 Escuadradora	15
2.6 Serra circular / Ingletadora portátil	16
2.7 Regrosadora	17
3. Outros riscos da actividade	18
4. Protección da maternidade, embarazo e lactación	19
5. Primeiros auxilios	19

[0]

Riscos en carpinterías de madeira

Nas carpinterías de madeira os accidentes máis frecuentes son debidos a cortes e atrapamentos na utilización da maquinaria, por iso este documento céntrase fundamentalmente neles e nas máquinas de uso máis común nesta actividade.

Tamén se describen, de forma máis resumida, outros riscos presentes nas carpinterías.

[1]

ORGANIZAR, PLANIFICAR E ADOPTAR MEDIDAS PREVENTIVAS

Organización e integración da prevención de riscos laborais na empresa

- Realizar a avaliación de riscos e planificar a prevención.
- Definir procedementos de traballo seguros tendo en conta a normativa.
- Formar e informar os traballadores, en xeral e sobre o seu posto de traballo, sobre os procedementos de traballo concretos para o uso de cada máquina e equipo no relativo a cada tarefa.
- Fomentar a comunicación de incidentes e promover a investigación das súas causas e a modificación dos procedementos de traballo de acordo co coñecemento xerado.
- Atender á protección dos traballadores especialmente sensibles, menores e traballadoras embarazadas ou en período de lactación.
- Controlar o cumprimento das instrucións de traballo e da normativa.
- Designar recursos preventivos cando sexa preciso.

Lugar de traballo:

- Diseñar o lugar de traballo de forma que quede espazo suficiente entre as máquinas, para poder alimentalas e traballar con seguridade.
- Prever sistemas de ventilación, extracción, así como a limpeza e recollida de labras, para evitar os riscos derivados das labras e do po.
- Dispoñer de iluminación adecuada.
- Atender aos riscos hixiénicos derivados do uso de produtos (vernices, pinturas, colas...)
- Manter o lugar de traballo limpo e ordenado.

[2]

MÁQUINAS E EQUIPOS:

- Coñecer e seguir o Manual de instrucións do fabricante.
- Comprobar que as máquinas teñen marcado CE e/ou cumpren cos requisitos mínimos de seguridade aplicables tanto a elas como á súa utilización (RD 1215/1997).
- Empregar as máquinas para o uso previsto.
- Non empregar os equipos para usos prohibidos.
- Empregar útiles e recambios compatibles coa máquina.
- Seleccionar máquinas pouco ruidosas, se é preciso utilizar protectores auditivos.
- Revisar e manter os equipos en bo estado.
- Se as máquinas van estar nunha zona ATEX deben ser adecuadas para iso.
- Ter en conta que facer modificacións ou unir máquinas pode invalidar a declaración CE de conformidade e obrigar a unha marcación nova.

RISCOS

- Cortes por contacto das mans cos útiles de corte.
- Golpes por retroceso das pezas.
- Proxeccións de partes da peza ou do útil.
- Atrapamentos.

MEDIDAS

- Usa útiles de corte ben afiados e adecuados á velocidade da máquina.
- Comproba que os útiles están ben suxeitos e equilibrados.
- Utiliza alimentadores automáticos ou empuxadores para a alimentación das pezas.
- As máquinas contan con elementos de alimentación, traballo e seguridade, apóiate neles, en función da operación que realices, para levar a cabo o traballo: fresas antirechazo, listómetro (calibrador de regulado), carro de alimentación para alimentación corridas, mesas auxiliares e topes antirretroceso, guías continuas, formas ou moldes de suxeición e alimentación, topes de inicio e final de ataque, empuxadores, dispositivos de suxeición de peza, amparos regulables...
- Protexe o útil de corte deixando o espazo estritamente necesario para labrar a peza.
- Mantén protexidas con proteccións fixas as partes móbiles da máquina nas que non debas operar (poleas, engraxes, etc).
- Asegúrate de que utilizas os EPI adecuados á tarefa.
- Utiliza roupa de traballo axustada, especialmente nos puños.
- Non accedas á zona de traballo antes de que o útil se deteña completamente (por exemplo, para retirar residuos, recortes, etc).

[2.2] _ CEPILLADORA OU LABRA

RISCOS

- Cortes por contacto das mans co cepillo, na parte do útil non ocupada pola peza.
- Golpes por retroceso das pezas.
- Proxeccións de partes da peza ou do útil.
- Atrapamentos.

MEDIDAS

- Usa útiles de corte ben afiadados e adecuados á velocidade da máquina.
- Comproba que os útiles están ben suxeitos e equilibrados.
- Utiliza alimentadores automáticos ou empuxadores para a alimentación das pezas.
- Comproba que o rolo de coitelas está protexido cun resguardo regulable.
- Mantén protexidas con proteccións fixas as partes móbiles da máquina nas que non debas operar (poleas, engraxes, etc).
- Asegúrate de que utilizas os EPI adecuados á tarefa.
- Utiliza roupa de traballo axustada, especialmente nos puños.
- Non accedas á zona de traballo antes de que as coitelas se deteñan completamente (por exemplo, para retirar residuos, recortes, etc).

[2.3] _ MÁQUINA MÚLTIPLE OU CENTRO DE MECANIZACIÓN

RISCOS

Nesta máquina poden concorrer os riscos das distintas funcións que realiza o equipo:

- Cortes ou atrapamentos por falta de protección doutros útiles da máquina que xiren en baleiro mentres estás usando un útil en concreto.
- Cortes por contacto das mans co útil que esteas utilizando.
- Golpes por retroceso das pezas.
- Proxeccións de partes da peza ou do útil.
- Atrapamentos.

MEDIDAS

- Comproba que os útiles que non se están utilizando permanezan parados ou protexidos.
- Usa útiles de corte ben afiados e adecuados á velocidade da máquina.
- Comproba que os útiles están ben suxeitos e equilibrados.
- En relación coa zona da máquina na que estás operando e o seu útil, utiliza alimentadores automáticos ou empuxadores para a alimentación das pezas e apóiate nos elementos de alimentación, traballo e seguridade de que dispoñas.
- Protexe o útil de corte deixando o espazo estritamente necesario para labrar a peza.
- Mantén protexidas con proteccións fixas as partes móbiles da máquina nas que non debas operar (poleas, engraxes, etc).
- Asegúrate de que utilizas os EPI adecuados á tarefa.
- Utiliza roupa de traballo axustada, especialmente nos puños.
- Non accedas á zona de traballo antes de que os útiles se deteñan completamente (por exemplo, para retirar residuos, recortes, etc).

[2.4] _ SERRA DE CINTA

RISCOS

- Cortes nas mans, brazos, tronco, cabeza ou outras partes do corpo pola serra de cinta.
- Golpes ou cortes por rotura e proxección da cinta.
- Atrapamentos, especialmente por elementos de transmisión.
- Golpes por retroceso das pezas.
- Proxeccións de partes da peza ou da serra.

MEDIDAS

- Utiliza protectores autorregulables para axustar o espazo accesible da cinta ao tamaño das pezas que se vaian cortar.
- Utiliza cintas adecuadas á máquina e á súa velocidade.
- Mantén a serra afiada, triscada, axustada, coa banda coa tensión adecuada e os volantes no mesmo plano.
- Mantén protexidos, con proteccións fixas, os volantes de xiro e as correas de transmisión.
- Utiliza mesas auxiliares, alimentadores automáticos e/ou empuxadores para a alimentación das pezas.
- Asegúrate de que utilizas os EPI adecuados á tarefa.
- Utiliza roupa de traballo axustada, especialmente nos puños.
- Non accedas á zona de traballo antes de que a cinta se deteña completamente (por exemplo, para retirar residuos, recortes, etc).

[2.5] _ ESCUADRADORA

RISCOS

- Cortes por contacto cos dentes do disco, ou do disco incisor, en movemento.
- Retroceso de pezas.
- Proxeccións de partes da peza ou do disco.
- Atrapamentos por contacto con correas de transmisión.

MEDIDAS

- Fai uso de elementos de alimentación (mesa móbil, viga móbil, etc).
- Escamotea o disco incisor sempre que non se vaia facer uso del.
- Verifica que conta con coitelo divisor.
- Comproba que dispón de carcasa superior cubreserra ou resguardo montado sobre o coitelo divisor e utilízalos. Se a protección é opaca, a liña de corte debe estar marcada.
- Non accedas á zona de traballo antes de que o disco se deteña completamente (por exemplo, para retirar residuos, recortes, etc).

[2.6] _ SERRA CIRCULAR / INGLETADORA PORTÁTIL

RISCOS

- Cortes por contacto cos dentes do disco.
- Atrapamentos con partes móbiles da máquina.
- Proxeccións de fragmentos e partículas de pezas ou do disco.

MEDIDAS

- Asegúrate de dispoñer da carcasa móbil de protección.
- Na serra circular verifica a presenza do coitelo divisor regulable, axustado á distancia adecuada do disco de corte.
- Comproba: que o disco ou folla de corte é adecuado á velocidade da máquina e ao material que hai que cortar.
- Sempre que sexa posible, utiliza unha mesa de traballo e suxeita as pezas en posición estable para o seu corte.
- Comproba o bo estado do resorte, do dispositivo automático de ancoraxe do disco en posición de repouso e do gatillo.
- Selecciona a máquina adecuada a cada traballo.
- Para evitar acuñaamentos, tras seleccionar a liña de corte e fixar a peza, retira os topes antes da realización do corte.
- Utiliza prensos, empuxadores ou alimentadores. Non suxeites nin alimentes manualmente pequenas pezas.
- Apaga a serra cando non se utilice. Realiza as operacións de comprobación, axuste e mantemento coa máquina parada e desconectada.
- Non accedas á zona de traballo antes de que o disco se deteña completamente (por exemplo, para retirar residuos, recortes, etc).
- Asegúrate de que utilizas os EPI adecuados á tarefa.
- Utiliza roupa de traballo axustada, especialmente nos puños.

[2.7] _ REGROSADORA

RISCOS

- Golpes ou impactos por proxección ou retroceso das pezas.
- Contacto coa árbore portacoitelas.
- Atrapamentos entre a peza e o cilindro estriado de avance.

MEDIDAS

- Asegúrate de dispoñer de carcasa protectora do conxunto da máquina.
- Mantén en bo estado os elementos antiretroceso do equipo (uñas, lingüetas, etc).
- Mantén as coitelas afiadas.
- Evita situarte no percorrido de retroceso de pezas. Non empuxes as pezas co corpo ou o peito.
- Utiliza mesas auxiliares, alimentadores automáticos ou empuxadores para a alimentación das pezas.
- Evita introducir pezas de diferente grosor á vez, para que non se queden sen presionar as máis delgadas.
- Non accedas á zona de traballo antes de que as coitelas se deteñan completamente (por exemplo, para retirar residuos, etc).
- Asegúrate de que utilizas os EPI adecuados á tarefa.
- Utiliza roupa de traballo axustada, especialmente nos puños.

OUTROS RISCOS DA ACTIVIDADE

- Contacto con produtos químicos como disolventes, vernices, colas...
- Riscos biolóxicos (fungos, mofos, etc).
- Inhalación de po de madeira.
- Presenza de ruído.
- Incendios e/ou explosións por materiais (disolventes, presenza excesiva de po...)
- Caídas ao mesmo ou distinto nivel.
- Sobreesforzos e riscos posturais.
- Contactos eléctricos.

RUÍDO

- > Pode causar xordeira profesional.
- > Seleccionar máquinas o máis silenciosas posible e mantelas adecuadamente.
- > Separar os traballos máis ruidosos do resto, se é factible.
- > Utilizar protectores auditivos, cando sexa preciso.

PO DE MADEIRA

- > O po pode causar asma, dermatite e incluso cancro. Cando sexa preciso utilizar máscaras de protección adecuadas.
- > Pode causar incendios ou explosións, xa que é inflamable.
- > Aspirar o po (en vez de varrer) cando e onde se xere, usando dispositivos de aspiración conectados ás máquinas.

USO DE VERNICES, COLAS DISOLVENTES...

- > Poden causar asma, dermatite, náuseas...
- > Poden producir incendios ou explosións.
- > Seleccionar os produtos menos volátiles ou de menor risco.

- > Seguir as instrucións da ficha de datos de seguridade do produto.
- > Utilizar luvas protectoras para evitar o contacto dos produtos coa pel.
- > Manter unhas boas condicións de ventilación. Para vernizar é importante dispor de cabina.
- > Almacenar os vernices, disolventes e colas en armarios resistentes ao lume ou en lugares illados ou separados.

CONTACTOS ELÉCTRICOS

- > Realizar a instalación conforme a normativa.
- > Facer revisións periódicas da instalación.
- > Manter os enchufes e cables en bo estado.
- > Manter as tapas de cadros eléctricos e caixas pechadas.

INCENDIOS E EXPLOSIÓNS

- > Identificar as zonas ATEX.
- > Aspirar o po e limpar con frecuencia.
- > Evitar soprar ou varrer.

[4]

PROTECCIÓN DA MATERNIDADE, EMBARAZO E LACTACIÓN

- Evita os ruídos molestos e intensos. Reduce o tempo de exposición, cambia o momento de realización da tarefa ou trócaa con outra persoa.
- Evita caídas e golpes. Non fagas traballos que requiran equilibrio sobre superficies elevadas, inestables ou escorregadizas.
- Se tes que empregar produtos químicos comproba previamente na etiqueta e na ficha de datos de seguridade que non sexan perigosos para embarazadas ou mulleres en período de lactación.
- Evita sobreesforzos e posturas forzadas. Ata os 6 meses de embarazo podes cargar como moito 10 kg de forma ocasional e 5 kg de forma reiterada. A partir do sexto mes evita cargar pesos.
- Realiza cambios posturais frecuentes, alternando posturas de pé e sentada. Utiliza roupa e calzado cómodo, recomendándose o emprego de medias de compresión venosa.
- Evita o estrés. Evita as xornadas prolongadas e deixa tempo para facer descansos frecuentes, comer, beber, extraer leite materno ou dar de mamar ao teu neno.

[5]

PRIMEIROS AUXILIOS

- Dispor de caixa de primeiros auxilios equipada e revisada co contido preciso.
- Ter á disposición un teléfono e os números para chamar ca urxencias (**061**, **112**, Centro sanitario máis próximo...)
- Seguir a secuencia **PAS**: **PRO**TEXER, **A**VISAR, **S**OCORRER.
- Seguir as indicacións que che faciliten dende ca emerxencias.
- Contar con persoal formado en primeiros auxilios e emerxencias.

Situacións máis frecuentes

Corpos estraños nos ollos:

- Non frotar o ollo afectado.

Salpicaduras:

- Lava o ollo con auga fría abundante.

Partículas:

- Non intentes extraelas.
- Cubre o ollo coa pálpebra fechada.
- Solicita asistencia médica.

Feridas:

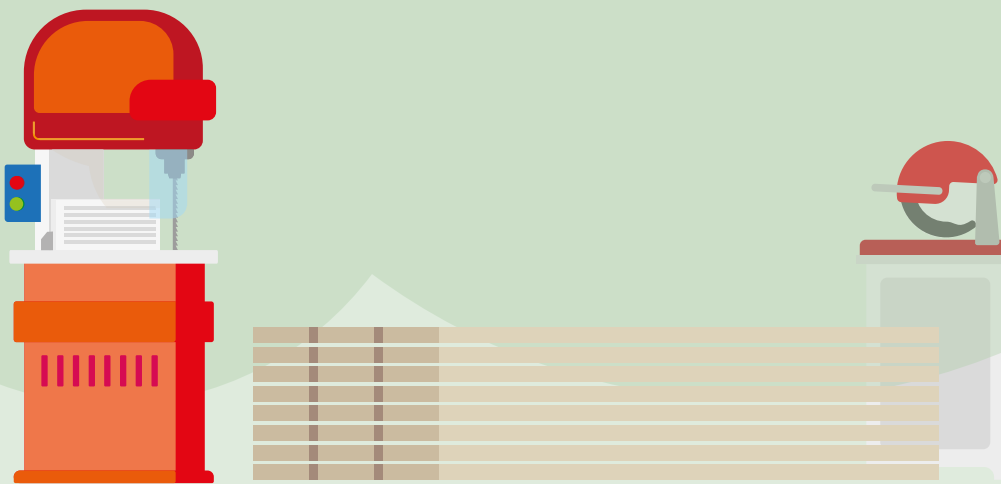
- Facer limpeza rápida con auga.
- Cubrir con apósito.
- Traslado a un centro.

Hemorraxias:

- Sentar ou tombar o accidentado.
- Facer presión manual directa e, detida a hemorraxia, poñer vendaxe compresiva.

ISSGA.XUNTA.GAL
RISCOS EN CARPINTERÍAS DE MADEIRA

INSTITUTO DE
SEGURIDADE E SAÚDE
LABORAL DE GALICIA